

ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ

ΕΣΝΕ ΕΘΝΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΝΟΣΗΛΕΥΤΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ

Μεσογείων 2, Πύργος Αθηνών Γ' Κτίριο, Αθήνα 115 27 URL: www.esne.gr, e-mail: esne@esne.gr

Μέλος του Διεθνούς
Συμβουλίου
Νοσηλευτών - ICN

Μέλος της Ευρωπαϊκής
Ομοσπονδίας Συνδέσμων
Νοσηλευτών EFN

Μέλος του Ευρωπαϊκού
Νοσηλευτικού Forum WHO

1^ο ΣΥΜΠΟΣΙΟ ΤΟΜΕΑ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ ΟΓΚΟΛΟΓΙΑΣ 1-3 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2010 ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ATHENS IMPERIAL

Η συμμετοχή για τους νοσηλευτές ανέρχεται στο ποσό των 50 €.
Οι φοιτητές νοσηλευτικής συμμετέχουν δωρεάν.
Πληροφορίες στη Γραμματεία του Συμποσίου: ETS Events & Travel Solutions AE
email: ets@otenet.gr, ets@events.gr, website: www.events.gr
Η ημερομηνία υποβολής εργασιών παρατείνεται. Περισσότερα στις σελίδα 4...

ΕΝΙΑΙΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Επιστολή προς την Υπουργό Παιδείας,
Δια βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων
κ. Άννα Διαμαντοπούλου
Αισθανόμαστε ιδιαίτερη τιμή και χαρά για
την ευκαιρία επικοινωνίας μαζί σας.
Επειδή γνωρίζουμε την ευαισθησία της
πολιτείας σε θέματα, που αφορούν την αν-
θρώπινη... Περισσότερα στη σελίδα 3...

ΕΚΘΕΣΗ ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΟΥ ΕΣΝΕ ΑΠΟ 1-1-2009 ΕΩΣ 31-12-2009 ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ

Ο Δημ. Παπαγεωργίου, μέλους του Δ.Σ.
του ΕΣΝΕ εξελέγει στο ΔΣ της European
Oncology Nursing Society (EONS), στις
εκλογές που πραγματοποιήθηκαν στην τε-
λευταία Γενική Συνέλευση της EONS...
Περισσότερα στη σελίδα 11...

Ο ΤΟΜΕΑΣ ΑΝΑΙΣΘΗΣΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ ΤΟΥ Ε.Σ.Ν.Ε. ΣΑΣ ΠΡΟΣΚΑΛΕΙ.....

Ο Τομέας Αναισθησιολογικής Νοσηλευτι-
κής του Ε.Σ.Ν.Ε, στα πλαίσια των επιστη-
μονικών δραστηριοτήτων του, **προτίθε-
ται να διοργανώσει μες στο Φθινόπωρο
του 2010...** Περισσότερα στη σελίδα 7...

5^ο ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΣΥΜΠΟΣΙΟ ΤΟΜΕΑ ΕΠΕΙΓΟΥΣΑΣ ΚΑΙ ΕΝΤΑΤΙΚΗΣ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ 15-17 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ, ΚΑΣΤΟΡΙΑ

Η Φόρμα Υποβολής Περίληψης Εργασίας
είναι διαθέσιμη στην ιστοσελίδα του ΕΣΝΕ
(www.esne.gr). Λήξη προθεσμίας υποβολής
εργασιών: 27 Αυγούστου 2010.
Διεύθυνση ηλεκτρονικής υποβολής εργασιών:
esne@esne.gr
Περισσότερα στη σελίδα 14...

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ-ΔΙΑΒΗΜΑΤΑ ΕΣΝΕ 3

1^ο ΣΥΜΠΟΣΙΟ ΤΟΜΕΑ
ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ ΟΓΚΟΛΟΓΙΑΣ
1-3 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2010
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ATHENS IMPERIAL 4

12^ο ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ
ΜΑΣΤΟΛΟΓΙΑΣ 5

ΠΡΟΤΑΣΗ ΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΗΝ ΑΓΓΛΙΑ . 5

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΜΕΑ
ΑΝΑΙΣΘΗΣΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ . 6

Ο ΤΟΜΕΑΣ ΑΝΑΙΣΘΗΣΙΟΛΟΓΙΚΗΣ
ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ ΤΟΥ Ε.Σ.Ν.Ε.
ΣΑΣ ΠΡΟΣΚΑΛΕΙ..... 7

ΤΟΜΕΑΣ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ
ΥΓΕΙΑΣ/ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ
ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΝΟΣΗΛΕΥΤΩΝ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ (ΦΘΗΝΕΥ) . 8

ΜΕΤΡΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΗΣ ΠΝΕΥΜΟΝΙΑΣ
ΠΟΥ ΣΧΕΤΙΖΕΤΑΙ ΜΕ ΤΟΝ
ΑΝΑΠΝΕΥΣΤΗΡΑ
(VENTILATOR ASSOCIATED
PNEUMONIA,VAP) ΣΤΗ ΜΟΝΑΔΑ
ΕΝΤΑΤΙΚΗΣ ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ 9

ΕΚΘΕΣΗ ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ
ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
ΤΟΥ ΕΣΝΕ ΑΠΟ 1-1-2009 ΕΩΣ
31-12-2009 11

5^ο ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΣΥΜΠΟΣΙΟ
ΤΟΜΕΑ ΕΠΕΙΓΟΥΣΑΣ ΚΑΙ ΕΝΤΑΤΙΚΗΣ
ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ 14

ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΝΤΑΞΗ

Η ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ ΓΙΑ ΑΛΛΗ ΜΙΑ ΦΟΡΑ ΔΟΚΙΜΑΖΕΤΑΙ...!!!

Η Νοσηλευτική στενάζει από το κλίμα αβεβαιότητας, ανασφάλειας και αναποτελεσματικότητας που βιώνει τα τελευταία χρόνια. Η στελέχωση των νοσηλευτικών υπηρεσιών βρίσκεται κάτω από το όριο ασφαλείας, σε σημείο που να επηρεάζει επικίνδυνα τη σωματική ακεραιότητα και συναισθηματική ισορροπία τόσο των ασθενών όσο και των ίδιων των νοσηλευτών. Ένα είναι το σίγουρο, ότι αν δεν ληφθούν άμεσα μέτρα επίλυσης του μείζονος προβλήματος της υποστελέχωσης, τότε πολύ σύντομα θα χαραχθούν ανεξίτηλα τα σημάδια της έλλειψης αυτής της ανθρώπινης προσφοράς προς τον πάσχοντα συνάνθρωπο.

Εφόσον βρισκόμαστε ήδη στην αρχή του καλοκαιριού, είναι φυσικό και επόμενο, όλοι οι νοσηλευτές να προσδοκούν εναγωνίως την προκαθορισμένη μικρής διάρκειας καλοκαιρινή τους άδεια, για να αποτοξινωθούν από την επαγγελματική τους εξουθένωση καθώς και από τα εξοντωτικά προγράμματα του κυκλικού τους ωραρίου. Όπως διαφαίνεται όμως από την παρούσα ισχύουσα κατάσταση, το φετινό καλοκαίρι διακρίνεται από μια ιδιαιτερότητα που επηρεάζει άμεσα την ευκαιρία αυτής της θερινής άδειας, με τις οικονομικές στενότητες, τους χρονικούς περιορισμούς αλλά και από τα αδιέξοδα που έχουν προκύψει από τις αθρόες αποχωρήσεις των συναδέλφων μας νοσηλευτών λόγω συνταξιοδοτήσεως. Οι παρατεινόμενες καθυστερήσεις στις προσλήψεις από τη μια, αλλά και το πενιχρότατο επίδομα αδειάς που θα λάβουν για φέτος, και ποιος ξέρει για πόσα χρόνια ακόμη, οι νοσηλευτές ως επίδομα αδειάς από την άλλη, πυροδοτούν ένα κλίμα αβεβαιότητας, έντασης και ανασφάλειας στους λίγους εναπομεινάντες αφανείς ήρωες από το νοσηλευτικό προσωπικό, ενώ παράλληλα τα τελευταία γεγονότα συμβάλουν στο να φαντάζει αυτό το πολυπόθητο όνειρο στα μάτια του κάθε εργαζόμενου νοσηλευτή ως ουτοπικό.

Η νοσηλευτική βρίσκεται σε έκρυθμη κατάσταση μιας που δε συμμετέχει και δεν κατέχει καμία θέση στα κέντρα λήψης των αποφάσεων σε κεντρικό επίπεδο.

Το όραμα ετών και πάγιο αίτημα του Ε.Σ.Ν.Ε. για δημιουργία Διεύθυνσης Νοσηλευτικής στο Υ.Υ.&Κ.Α., αποτελεί έναν πραγματοποιημένο όνειρο για το Νοσηλευτικό Σώμα. Δυστυχώς, η Πολιτεία θυμάται τη Νοσηλευτική μόνο σε περιπτώσεις, όπου χρειάζεται να της αναθέσει κάποιο έργο ευθύνης, ή όταν επιζητά από πλευράς της τη σίγουρη και γρήγορη αποτελεσματικότητα. Η νοσηλευτική συνεχίζει να δοκιμάζεται με τις επισχέσεις εργασίας που κηρύσσει το ένα μετά το άλλο νοσοκομείο, λόγω της μη καταβολής των δεδουλευμένων στο προσωπικό, καθώς και με τις ακραίες καθυστερήσεις των κρίσεων των στελεχών της Ν.Υ. ανά Υ.Π.Ε. προς αναπλήρωση των συνταξιοδοτούμενων συναδέλφων.

Η Νοσηλευτική εν μέσω κρίσης πάσχει και υποφέρει! Δοκιμάζεται σε όλα τα επίπεδα, όσα την αφορούν όπως την εκπαίδευση, την ανάπτυξη της στις Υπηρεσίες Υγείας, την επάρκειά της σε ποσοτικά και ποιοτικά μεγέθη, την κοινωνική και οικονομική αποτίμηση του έργου προσφοράς της στο καθήκον της φροντίδας, την ενσωμάτωση της στις οργανωτικές δομές και υπηρεσίες του Υ.Υ.Κ.Α.

Οι λύσεις που προτείνονται, σταθμίζονται σε επίπεδο εξαγγελιών, διαπιστώσεων, προβλέψεων και επικοινωνιακών λεκτικών πυροτεχνημάτων. Τίποτα το ουσιαστικό που να ανακουφίζει έστω και προσωρινά την χρονίως πάσχουσα νοσηλευτική κατάσταση.

Μέσα σε αυτόν τον κυκεώνα των εξελίξεων και τη δίνη των γεγονότων, οι νοσηλευτές έρχονται καθημερινά αντιμέτωποι με την σκληρή κλινική πραγματικότητα, και αναλώνονται στο δύσκολο έργο τους κάνοντας την προσωπική τους υπέρβαση, καταθέτοντας συνεχώς και αδιαλείπτως τις ψυχικές και σωματικές τους δυνάμεις, κάτω από αντικειμενικά αντίξοες συνθήκες εργασίας. Η σημαντική υποστελέχωση στους χώρους της φροντίδας της υγείας, η οποία συχνά αποτυπώνεται ή εκλαμβάνεται από το κοινό ως ανεπάρκεια έργου, προκαλεί σωρεία αντιδράσεων των πολιτών, οι οποίοι δικαίως διαμαρτύρονται τις περισσότερες φορές, αλλά ουδέποτε δεν υπήρξε ουσιαστικός προβληματισμός για τα κύρια αίτια που οδήγησαν χρόνια ολόκληρα σε αυτήν την κατάσταση τον τομέα της Υγείας.

Οι καιροί επιτάσσουν και επιβάλουν σημαντικούς προβληματισμούς, τόσο από την πλευρά της Πολιτείας όσο και από την Κοινωνία, πολύ δε περισσότερο από τους ίδιους τους Νοσηλευτές, για δραστικές κινήσεις αλλαγής αυτής της κατάστασης, της αδιαφορίας, της απραξίας, της απάθειας, της ανοχής σε αναμονές.

Οι Νοσηλευτές οφείλουν να αναλογισθούν τις χαμένες ευκαιρίες που λειτούργησαν εις βάρος της Νοσηλευτικής, να πάρουν τις τύχες στα χέρια τους και όλοι μαζί ενωμένοι, με ήθος, αξιοπρέπεια, χωρίς διαχωριστικές γραμμές και αποκλεισμούς, να αγωνιστούν και να διεκδικήσουν, την αναβάθμιση της παρεχόμενης ποιότητας φροντίδας υγείας, την ουσιαστική και ξεκάθαρη επιστημονική αναβάθμιση του κύρους του επαγγέλματος τους, την αυτοτέλεια του επαγγελματικού τους ρόλου, καθώς και την κοινωνικοοικονομική αποτίμηση της προσφοράς τους στην Κοινωνία.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Κ. ΓΙΑΒΑΣΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ-ΔΙΑΒΗΜΑΤΑ ΕΣΝΕ

Προς την Υπουργό Παιδείας, Δια βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων
κ. Άννα Διαμαντοπούλου

Αθήνα, 7/06/2010
Αρ. Πρωτ: 413

Θέμα: «Ενιαία Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση Νοσηλευτών»

Αξιότιμη κυρία Υπουργέ,

Αισθανόμαστε ιδιαίτερη τιμή και χαρά για την ευκαιρία επικοινωνίας μαζί σας.

Επειδή γνωρίζουμε την ευαισθησία της πολιτείας σε θέματα, που αφορούν την ανθρώπινη υγεία και αξιοπρέπεια, απευθυνόμαστε σε εσάς με σκοπό να ζητήσουμε την ανάληψη πρωτοβουλίας εκ μέρους σας σε θέμα που αφορά την νοσηλευτική εκπαίδευση.

Κυρία Υπουργέ,

Όπως γνωρίζετε, στη χώρα μας λειτουργούν δύο παράλληλα νοσηλευτικά εκπαιδευτικά προγράμματα 4ετούς διάρκειας, αυτό των Πανεπιστημίων Αθηνών και Πελοποννήσου και αυτό των Ανώτατων Τεχνολογικών Ιδρυμάτων (ΑΤΕΙ), από τα οποία σύμφωνα με το νόμο Ν 1579/85 οι απόφοιτοί τους φέρουν τον ίδιο τίτλο (νοσηλεύτης).

Η παράλληλη αυτή λειτουργία των δύο εκπαιδευτικών προγραμμάτων (ΑΕΙ & ΑΤΕΙ) προετοιμασίας του ίδιου επιστήμονα υγείας δημιουργεί σύγχυση και λειτουργικά προβλήματα στον επαγγελματικό χώρο λειτουργώντας ως τροχοπέδη στην παροχή υπηρεσιών στον ευαίσθητο χώρο των υπηρεσιών υγείας.

Η ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών υγείας επηρεάζεται άμεσα από το επίπεδο της προσφερόμενης νοσηλευτικής φροντίδας, που είναι ανάλογη του επιπέδου εκπαίδευσης των νοσηλευτών. Μελέτες έχουν δείξει, ότι όσο υψηλότερο είναι το επίπεδο εκπαίδευσης των νοσηλευτών τόσο μειώνεται η νοσηρότητα και η θνησιμότητα των νοσηλευομένων. Επιπλέον, οι νοσηλευτές με πανεπιστημιακή εκπαίδευση είναι περισσότερο ικανοποιημένοι από τη πολύπλευρη συνεισφορά τους στο σύστημα υγείας, καθόσον αναλαμβάνουν ενεργό και ισότιμο ρόλο στην ομάδα φροντίδας υγείας στο νοσοκομείο, στην κοινότητα και στη διαμόρφωση της πολιτικής υγείας. Η άποψη αυτή εκφράστηκε και στη Διακήρυξη του Μονάχου (WHO, 2001).

Για τους παραπάνω λόγους αιτούμαστε την εφαρμογή ενιαίας Πανεπιστημιακής Νοσηλευτικής Εκπαίδευσης. Το αίτημα αυτό προκύπτει από την ανάγκη ενιαίας νοσηλευτικής εκπαίδευσης, που έχει διατυπωθεί από το Διεθνές Συμβούλιο Νοσηλευτικής (ICN), τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (WHO), τους Εθνικούς Συνδέσμους Νοσηλευτικών Ευρωπαϊκών Κρατών & τα Ιδρύματα Νοσηλευτικής Εκπαίδευσης Ευρωπαϊκών Κρατών και αποτελεί την **πάγια διεκδίκηση του Εθνικού Συνδέσμου Νοσηλευτών Ελλάδος (Ε.Σ.Ν.Ε.) και του εκπαιδευτικού προσωπικού των αντίστοιχων Τμημάτων των Πανεπιστημίων και των Ανώτατων Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων.**

Ενδεικτικά σας ενημερώνουμε, ότι στα κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και στα πρόσφατα ενταχθέντα κράτη της ανατολικής Ευρώπης, όπως και στις γείτονες χώρες Τουρκία και Αλβανία η νοσηλευτική εκπαίδευση παρέχεται μόνο σε Πανεπιστημιακά Ιδρύματα.

Η εμπειρία μας δείχνει, ότι η ύπαρξη δύο επιπέδων Νοσηλευτικής Εκπαίδευσης δυσχεραίνει την παροχή υπηρεσιών και προβάλλει την Ελληνική Νοσηλευτική Εκπαίδευση δυσμενώς στο εξωτερικό, επειδή δεν εναρμονίζεται με τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η ένταξη της Νοσηλευτικής Εκπαίδευσης από τα Ανώτατα Τεχνολογικά Ιδρύματα στα Πανεπιστήμια δεν επιφέρει οικονομικό κόστος, διότι το ήδη υπάρχον εκπαιδευτικό προσωπικό των ΑΤΕΙ έχει τα προσόντα για την ένταξή του στα αντίστοιχα Πανεπιστημιακά Τμήματα και υπάρχουν οι απαιτούμενες υποδομές. Αντίθετα, θα αποτελέσει πολιτικό όφελος για την Κυβέρνηση.

Η ένταξη της Νοσηλευτικής Εκπαίδευσης στα Πανεπιστήμια μπορεί να γίνει βαθμιαία με τη λειτουργία νέων Πανεπιστημιακών Τμημάτων Νοσηλευτικής, όπως είναι ήδη αποφασισμένο σε πολλά Πανεπιστήμια της χώρας μας. Η εξομοίωση δε των πτυχίων των αποφοίτων ΑΤΕΙ μπορεί να γίνει εύκολα, χωρίς κόστος, με την υλοποίηση σύντομων προγραμμάτων εκπαίδευσης.

Η αποδοχή από την πολιτεία της πρότασής μας σημαίνει την άμεση υποβολή από μέρους μας:

1. Αναλυτικής μεθοδολογίας υλοποίησης της πρότασης
2. Σχετικής νομοθετικής τεκμηρίωσης
3. Σχεδίου νόμου για την εφαρμογή της
4. Σχετικής γνωμοδότησης του Ελεγκτικού Συμβουλίου του κράτους

Έχοντας την πεποίθηση, ότι μόνο οφέλη για όλους μπορεί να προκύψουν από την εφαρμογή της πρότασής μας, παρακαλούμε να μας εξασφαλίσετε / προγραμματίσετε μια συνάντηση με τους άμεσα εμπλεκόμενους φορείς (Πανεπιστήμιο, ΑΤΕΙ και Εθνικό Σύνδεσμο Νοσηλευτών Ελλάδος), προκειμένου επί των ημερών σας να λυθεί το πρόβλημα της Νοσηλευτικής Εκπαίδευσης.

Με τιμή
Η Πρόεδρος του ΕΣΝΕ
Δρ. Ε. Κυρίτση

1^ο ΣΥΜΠΟΣΙΟ ΤΟΜΕΑ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ ΟΓΚΟΛΟΓΙΑΣ 1-3 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2010 ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ATHENS IMPERIAL

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Με ιδιαίτερη χαρά σας προσκαλούμε στο 1ο Συμπόσιο Νοσηλευτικής Ογκολογίας που διοργανώνεται από τον Τομέα Ογκολογίας του ΕΣΝΕ.

Η οργάνωση του 1ου Συμποσίου Νοσηλευτικής Ογκολογίας σηματοδοτεί επίσημα, την έναρξη του επιστημονικού διαλόγου μεταξύ των νοσηλευτών ογκολογίας και δικαιώνει την επίμονη και επίπονη προσφορά όλων σχεδόν των συναδέλφων στο χώρο της Ογκολογίας.

Στόχος του Συμποσίου είναι η ποιοτική βελτίωση της παρεχόμενης φροντίδας των ατόμων με καρκίνο, μέσω της νέας και διευρυμένης γνώσης. Το αίτημα για βελτίωση της παρεχόμενης φροντίδας προβάλλει έντονα, όχι μόνο από τη νοσηλευτική κοινότητα και τους υπόλοιπους επαγγελματίες υγείας, αλλά και από τους αρρώστους και τις οικογένειές τους που βιώνουν την εμπειρία του καρκίνου.

Μέσα από τη θεματολογία το συμπόσιου θα αναδειχθούν νέες γνώσεις, νέες προοπτικές και δυνατότητες, θεραπευτικοί χειρισμοί, ερευνητικές πρωτοβουλίες που θα ενισχύσουν την επαγγελματική υπόσταση του νοσηλευτή και την αναγκαιότητα της αντιμετώπισης των ιδιαίτερων αναγκών του κάθε αρρώστου. Μέσα από την εμπειρία της νοσηλευτικής ογκολογίας αναδεικνύονται η μοναδικότητα του κάθε ατόμου με καρκίνο και η σημασία της εξατομικευμένης προσέγγισης.

Πιστεύουμε ότι το 1ο Συμπόσιο Νοσηλευτικής Ογκολογίας θα αποτελέσει μία ευκαιρία για συνάντηση και ανταλλαγή γνώσεων, εμπειριών και επιστημονικών ανησυχιών.

Με την προσδοκία της μεγάλης και ενεργής συμμετοχής, προσκαλούμε όλους τους νοσηλευτές που εμπλέκονται στη φροντίδα των ατόμων με καρκίνο να δώσουν το παρόν στις εργασίες του συμπόσιου.

Με φιλικούς χαιρετισμούς

Θεοδώρα Παππά

Πρόεδρος Οργανωτικής Επιτροπής

Θεματολογία Συμποσίου

- Οργάνωση φροντίδας ογκολογικού αρρώστου
- Διαχείριση συμπτωμάτων
- Νοσηλευτική φροντίδα παιδιών και εφήβων
- Νοσηλευτική φροντίδα ηλικιωμένων
- Ανακουφιστική - υποστηρικτική φροντίδα
- Ψυχοκοινωνική φροντίδα
- Αποκατάσταση ογκολογικού αρρώστου

- Εκπαίδευση αρρώστου και οικογένειας
- Ηθικά διλήμματα
- Νοσηλευτική εκπαίδευση

Η συμμετοχή για τους νοσηλευτές ανέρχεται στο ποσό των 50 €.
Οι φοιτητές νοσηλευτικής συμμετέχουν δωρεάν.

Πληροφορίες στη Γραμματεία του Συμποσίου:

ETS Events & Travel Solutions ΑΕ

Ελευθερίου Βενιζέλου 154, ΤΚ 171 22 Νέα Σμύρνη,

Τηλ. 210 9880032, Φαξ: 210 9881303,

email: ets@otenet.gr, ets@events.gr, website: www.events.gr

Η ημερομηνία υποβολής εργασιών παρατείνεται.

12^ο ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΜΑΣΤΟΛΟΓΙΑΣ

Η Ελληνική Εταιρεία Μαστολογίας διοργανώνει το 12^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Μαστολογίας από 6-8 Μαΐου 2011 στην Καλαμάτα, στο Συνεδριακό Κέντρο του Ξενοδοχείου Elite.

Πληροφορίες:

Γραμματεία Συνεδρίου: GOLDAIR Congress

Τηλ. 210-32.74 570 Φαξ. 210-33.11.021

Πανεπιστημίου 15, Αθήνα 105 64

Email: congress@goldair.gr, website: www.congress.goldair.gr

ΠΡΟΤΑΣΗ ΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΗΝ ΑΓΓΛΙΑ

Η Εταιρεία Medacs Healthcare αναζητά Έλληνες νοσηλευτές και ιατρούς για εργασία στην Αγγλία.

Όσοι ενδιαφέρονται μπορούν να επικοινωνήσουν με τον κ. Andrew Bowsher, Business Development Manager στο email: Andrew.Bowsher@Medacs.com

Ταχυδρομική Διεύθυνση: Medacs Healthcare, UK Permanent Recruitment, 5th Floor,

41-44 Great Queen Street, Covent Garden, London, WC2B 5AD, UK

Tel: 00 44 (0) 207 611 1690

Web: www.medacs.com

Τα Νέα των Τομέων και των Περιφερειακών Τμημάτων:

έτσι για να είμαστε πάντα ενημερωμένοι...

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΜΕΑ ΑΝΑΙΣΘΗΣΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ

Ο Τομέας Αναισθησιολογικής Νοσηλευτικής δραστηριοποιείται επιστημονικά μέσω της συμμετοχής του σε συνέδρια που διοργανώνει, ο **Εθνικός Σύνδεσμος Νοσηλευτών Ελλάδος**, η **Ελληνική Αναισθησιολογική Εταιρεία** και η **Ελληνική Εταιρεία Αλγολογίας**.

Εφέτος συμμετείχε με στρογγυλό τραπέζι με θέμα: «**Νεότερα δεδομένα στη Θωρακοχειρουργική Αναισθησία - Νοσηλευτική προσέγγιση**» στο **37^ο Πανελλήνιο Νοσηλευτικό Συνέδριο του ΕΣΝΕ**, που πραγματοποιήθηκε 3-6 Μαΐου 2010 στη Χαλκίδα.

Επίσης ο Τομέας, μετά από πρόσκληση των Άγγλων συναδέλφων, συμμετείχε στην **24^η ετήσια Ημερίδα του British Anaesthetic and Recovery Nurses Association (BARNA)** που πραγματοποιήθηκε στις 14 Μαΐου 2010 στο Manchester. Η κ. Μαρία Μπαστάκη, Νοσηλεύτρια ΠΕ, MSc, υποψήφια Διδάκτωρ του Τμήματος Νοσηλευτικής του Πανεπιστημίου Αθηνών, παρουσίασε ομιλία με θέμα: «**Propofol administration by nurses using the Bispectral Index in patients undergoing colonoscopy**».

Ο Τομέας θα είναι παρών και στο επόμενο συνέδριο με παρουσία μελών του και ομιλία, ενώ επίσης μετά από πρόσκληση, θα δώσει το παρόν και στο Παγκόσμιο Συνέδριο που συνδιοργανώνουν η **BARNA**, η **American Society of PeriAnaesthesia Nurses (ASPAN)** και η **Canadian PeriAnaesthesia Nurses**, το 2011 στο Τορόντο του Καναδά, με ομιλία μέλους του Τομέα μας.

Στα πλαίσια αυτών των συνεδρίων, οι νοσηλευτές συμμετέχουν με εργασίες που καταδεικνύουν τον ενεργό ρόλο τους στην παροχή νοσηλευτικής φροντίδας, με ασφάλεια και αποτελεσματικότητα κατά την περιεγχειρητική περίοδο. Αναμφισβήτητα κάθε φορά επιβεβαιώνεται, πόσο σημαντική είναι η παρουσία ειδικευμένων νοσηλευτών στο Αναισθησιολογικό Τμήμα, όχι μόνο

μέσω της εξειδικευμένης κλινικής εμπειρίας, αλλά και μέσα από ένα επιστημονικό πρόγραμμα, που θα συνδυάζει τη θεωρητική με την πρακτική κατάρτιση.

Έτσι στα πλαίσια αυτής της αναγκαιότητας για τη θέσπιση της ειδικότητας της Αναισθησιολογικής Νοσηλευτικής, η Επιτροπή του Τομέα βρίσκεται σε συνεχή επαφή με την κα. Α. Φασουλάκη, Καθηγήτρια Αναισθησιολογίας της Ιατρικής Σχολής του Ε.Κ.Π.Α., ζητώντας τη συνδρομή της στην επίτευξη του συγκεκριμένου στόχου.

Όλοι θα θέλαμε την άμεση λύση των προβλημάτων μας, ένα όμως είναι δεδομένο και σίγουρο, ότι όσο παραμένουμε αφανείς από το προσκήνιο, αφανή και άλυτα θα εξακολουθούν να είναι και τα προβλήματά μας, και θα αρκούμαστε μόνο σε ευχολόγια και εύσχημα της στιγμής. Το μέλλον μας ανήκει και είναι αποτέλεσμα των σκέψεων και των πράξεων μας τόσο από το παρελθόν όσο και από το παρόν.

Ως Επιτροπή του Τομέα καλούμε όλους τους νοσηλευτές που εργάζονται σε Αναισθησιολογικά Τμήματα να πλαισιώσουν τον τομέα μας, προκειμένου να συνεχίσουμε την πορεία μας αλλά και να πραγματοποιήσουμε τους στόχους μας. Ελάτε να μοιραστούμε τις σκέψεις μας, και να εντείνουμε από κοινού τις προσπάθειες μας....

Δεχόμαστε και επιθυμούμε την όποια καλοπροαίρετη κριτική σας, θέλουμε όμως να βλέπουμε και το έργο σας, και να το επιβραβεύουμε.

Στη Νοσηλευτική δεν περισσεύει κανείς, ιδίως οι νοσηλευτές των Αναισθησιολογικών Τμημάτων, που καταξιώνονται καθημερινά μέσα από την εντατικοποιημένη προσφορά τους στον χειρουργικό ασθενή.

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ

Ο ΤΟΜΕΑΣ ΑΝΑΙΣΘΗΣΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ ΤΟΥ Ε.Σ.Ν.Ε. ΣΑΣ ΠΡΟΣΚΑΛΕΙ.....

Ο Τομέας Αναισθησιολογικής Νοσηλευτικής του Ε.Σ.Ν.Ε, στα πλαίσια των επιστημονικών δραστηριοτήτων του, **προτίθεται να διοργανώσει μες στο Φθινόπωρο του 2010 Διεπιστημονική Ημερίδα με Θέμα:**

«Ο Πολυδύναμος Ρόλος του Νοσηλευτή στο Αναισθησιολογικό Τμήμα και στο Ιατρείο Πόνου»

Ως επιτροπή του Τομέα καλούμε τους Νοσηλευτές που εργάζονται σε Αναισθησιολογικά Τμήματα και Ιατρεία Πόνου, να πλαισιώσουν τον Τομέα μας, και να συμμετέχουν με εργασίες που καταδεικνύουν τον ενεργό ρόλο τους, στην παροχή νοσηλευτικής φροντίδας κατά την περιεγχειρητική περίοδο του ασθενή, με ασφάλεια κα αποτελεσματικότητα.

Δηλώστε έγκαιρα το ενδιαφέρον σας και στείλτε μας τις περιλήψεις των εργασιών σας στα παρακάτω email:

Κυβέλη Ζωγραφάκη k_zografaki@hotmail.com και
Αγγελική Καραμήτρου angelikikaramitrou@hotmail.com.

Ως καταληκτική ημερομηνία αποστολής των εργασιών έχει οριστεί η 30η Αυγούστου 2010.

Σύντομα θα ανακοινωθεί το Τελικό Πρόγραμμα της Ημερίδας

Το μέλλον μας είναι αποτέλεσμα των σκέψεων και πράξεων μας τόσο στο παρελθόν όσο και στο παρόν. Εμείς ζητάμε το «παρόν σας», για να συνεχίσουμε την ανοδική πορεία μας και να πραγματοποιήσουμε τους στόχους μας.

Σε αυτήν την προσπάθεια σας θέλουμε αρωγούς και συμπαραστάτες.

Μετά τιμής

Η Επιτροπή του Τομέα

ΥΓ: Νεότερη ενημέρωση για την ακριβή ημερομηνία διεξαγωγής της Ημερίδας και τον τόπο, θα ακολουθήσει στα προσεχή τεύχη του Νοσηλευτικού Δελτίου.

ΘΕΡΜΑ ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Ε.Σ.Ν.Ε., έχει την τιμή και τη χαρά να συγχαρεί για την εκλογή της, στη θέση της Διευθύντριας της Σχολής Επαγγελματιών Υγείας, του Τ.Ε.Ι. Αθήνας, την **Δρ. Ζαμπία Βαρδάκη**, Καθηγήτρια και Προϊσταμένη του Β' Τμήματος Νοσηλευτικής του Τ.Ε.Ι. Αθήνας, ενεργό και δραστήριο μέλος του Συνδέσμου μας.

Είμαστε απόλυτα πεπεισμένοι, ότι, θα αντεπεξέρθει και στα νέα της καθήκοντα, με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, και θα συμβάλει με τη σειρά της ώστε, να δώσει μια νέα δυναμική και προοπτική ανάπτυξης στη Νοσηλευτική.

Της ευχόμαστε ολόψυχα κάθε επιτυχία και δημιουργία στο έργο της, και να έχει Υγεία και Δύναμη.

Το Δ.Σ. του Ε.Σ.Ν.

ΤΟΜΕΑΣ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΥΓΕΙΑΣ/ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΝΟΣΗΛΕΥΤΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ (FOHNEU)

Το Δ.Σ. της Ομοσπονδίας Νοσηλευτών Επαγγελματικής Υγείας στην Ε.Ε. πραγματοποιεί τις συνεδριάσεις του δύο φορές το χρόνο. Το 2009 έγιναν τον Απρίλιο στο Βουκουρέστι και τον Οκτώβριο στη Μάλτα. Τα τελευταία χρόνια γίνεται προσπάθεια οι συναντήσεις να γίνονται και στις νέες χώρες μέλη της ΕΕ και έτσι πραγματοποιήσε τη φετινή εαρινή του συνάντηση στις 6-7 Μαΐου στη Βουδαπέστη, στην οποία παραβρέθηκαν εκπρόσωποι από 11 χώρες. Τα θέματα που συζητήθηκαν αφορούν στις εξελίξεις:

1. Στη νομοθεσία για την Υγιεινή και Ασφάλεια στην Εργασία (ΥΑΕ)

Η οικονομική κρίση φαίνεται να αποτελεί τον παράγοντα που κινεί τις αλλαγές στο εργασιακό καθεστώς σε πολλές χώρες και να επηρεάζει τον τρόπο που οι υπηρεσίες υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας οργανώνονται και παρέχονται. Η αύξηση της ηλικίας συνταξιοδότησης φαίνεται να αποτελεί κεντρικό θέμα στις πολιτικές που αναπτύσσονται στις περισσότερες χώρες της ΕΕ. Ακόμη και στη Φιλανδία που εξακολουθεί να είναι η πλέον δραστήρια χώρα στον τομέα της υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας προς όφελος των εργαζομένων, αποφασίστηκε η επέκταση της ηλικίας συνταξιοδότησης κατά 3 έτη έως το 2020.

Η ελληνική αντιπροσωπεία αναφέρθηκε στα πολύ σοβαρά προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι εργαζόμενοι, τα οποία μπορεί να είναι παρόμοια με αυτά άλλων χωρών αλλά διαφέρουν ως προς την ένταση, αφού για πρώτη φορά τα τελευταία χρόνια καταργούνται δικαιώματα, τα οποία οι εργαζόμενοι είχαν κατακτήσει μετά από μακρόχρονους αγώνες. Μεταξύ αυτών, είναι οι ανατροπές στο σύστημα συνταξιοδότησης, με τη δικαιολογία της οικονομικής κρίσης και της δημογραφικής γήρανσης του πληθυσμού, αλλά και την όλο και μεγαλύτερη έλλειψη υπηρεσιών υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας, όπως για παράδειγμα στο Εθνικό Σύστημα Υγείας και στο δημόσιο γενικότερα.

2. Στην εκπαίδευση νοσηλευτών

Νέα προγράμματα εκπαίδευσης Νοσηλευτών Επαγγελματικής Υγείας αναπτύσσονται σε πολλές χώρες. Και εδώ η Φιλανδία που έχει τη μεγαλύτερη αναλογία ΝΥΕ προς εργαζόμενους εξακολουθεί να πρωτοπορεί να να

επιδιώκει τη βελτίωση της εκπαίδευσης, ενώ οι ίδιοι οι νοσηλευτές έχουν σημαντική εμπλοκή στη διαμόρφωση πολιτικών. Επίσης στη Σουηδία αποφασίστηκε μετά από μακροχρόνιες διαβουλεύσεις η ειδικευση στη νοσηλευτική υγιεινής της εργασίας να παρέχεται στο πανεπιστήμιο. Βέβαια στον τομέα της εκπαίδευσης η χώρα μας δεν μειονεκτεί σε σχέση με άλλες χώρες, όμως αυτή η εκπαίδευση σπανίως εκφράζεται και σε σχετική απασχόληση.

3. Άλλες εξελίξεις

Αποφασίστηκε η αναδιαμόρφωση του διαδικτυακού τύπου της Ομοσπονδίας, ο οποίος βρίσκεται πλέον στη διεύθυνση <http://fohneu.dev.siteloom.dk/> και στον οποίο κάθε ενδιαφερόμενος μπορεί να βρει όλες τις σχετικές πληροφορίες για τις δραστηριότητες στον τομέα της εκπαίδευσης, της έρευνας για τον οποίο η αντιπροσωπεία μας έχει την ευθύνη.

Επίσης πραγματοποιήθηκαν εκλογές για τη θέση της Αντιπροέδρου, στην οποία εκλέχτηκε η εκπρόσωπος της Ουγγαρίας κ. Henriett Hirdi, ενώ προγραμματίζονται εκλογές για τις θέσεις της προέδρου και της ταμίας στην επόμενη συνάντηση.

Η Ομοσπονδία ως εταίρος του Ευρωπαϊκού Οργανισμού για την Υγεία και Ασφάλεια στην Εργασία (European Agency for Safety and Health at Work), συμμετέχει και στη φετινή εκστρατεία που έχει ως κεντρικό θέμα την προάσπιση της ασφάλειας στο χώρο της εργασίας «SAFE MAINTENANCE CAMPAIGN».

Τέλος δρομολογήθηκαν οι διαδικασίες και συζητήθηκαν οι λεπτομέρειες για την πραγματοποίηση του 5ου Συνεδρίου της Ομοσπονδίας, το οποίο ως κεντρικό τίτλο θα έχει:

Embracing the Future - Influencing Change,

και θα πραγματοποιηθεί στις 22-22 Σεπτεμβρίου 2012 στην Ταρραγόνα της Καταλονίας, Ισπανία.

Περισσότερες πληροφορίες για συμμετοχές και κατάθεση εργασιών στο Συνέδριο θα αναρτηθούν έγκαιρα στην ιστοσελίδα της Ομοσπονδίας.

Η επόμενη συνάντηση θα γίνει στη Λουμπλιάνα της Σλοβενίας από 20-23 Οκτωβρίου 2010.

Για τον Τομέα
Παναγιώτα Σουρτζή

ΜΕΤΡΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΗΣ ΠΝΕΥΜΟΝΙΑΣ ΠΟΥ ΣΧΕΤΙΖΕΤΑΙ ΜΕ ΤΟΝ ΑΝΑΠΝΕΥΣΤΗΡΑ (VENTILATOR ASSOCIATED PNEUMONIA, VAP) ΣΤΗ ΜΟΝΑΔΑ ΕΝΤΑΤΙΚΗΣ ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ

Η νοσοκομειακή πνευμονία αποτελεί τη δεύτερη σε συχνότητα νοσοκομειακή λοίμωξη¹ ενώ η πνευμονία που σχετίζεται με τον αναπνευστήρα (ventilator associated pneumonia, VAP) εμφανίζεται στο 28% των ασθενών με μηχανική υποστήριξη της αναπνοής². Η πνευμονία του αναπνευστήρα ορίζεται ως λοίμωξη του αναπνευστικού συστήματος που αναπτύσσεται σε διασωληνωμένο ασθενή μετά από 48 ώρες από τη διασωλήνωσή³.

Η πνευμονία του αναπνευστήρα σχετίζεται με σημαντική νοσηρότητα και θνητότητα. Το ποσοστό θνητότητας σε διασωληνωμένους ασθενείς στη ΜΕΘ χωρίς πνευμονία του αναπνευστήρα εκτιμάται σε 32%, ενώ σε διασωληνωμένους ασθενείς που αναπτύσσουν πνευμονία που σχετίζεται με τον αναπνευστήρα ανέρχεται σε 46%⁴. Επιπρόσθετα, η εκδήλωση πνευμονίας του αναπνευστήρα παρατείνει τη διάρκεια του μηχανικού αερισμού, την παραμονή στη ΜΕΘ και τη συνολική παραμονή στο νοσοκομείο, διογκώνοντας υπέρμετρα το κόστος νοσηλείας^{2,3}.

Το 2004, το Κέντρο Ελέγχου και Πρόληψης Λοιμώξεων των ΗΠΑ (Center for Disease Control and Prevention, CDC) και η Αμερικανική Ένωση Νοσηλευτών Μονάδων Εντατικής Θεραπείας (The American Association of Critical Care Nurses) εξέδωσαν συστάσεις μέτρων για τη μείωση της πνευμονίας που σχετίζεται με τον αναπνευστήρα¹. Πρόσφατα, μία Ευρωπαϊκή μελέτη διερεύνησε τις γνώσεις των νοσηλευτών εντατικής θεραπείας ως προς τις τεκμηριωμένες οδηγίες για την πρόληψη της πνευμονίας του αναπνευστήρα, και διαπίστωσε σοβαρό έλλειμμα γνώσεων (45,1%), συμπεραίνοντας πως η άγνοια των οδηγιών αποτελεί ένα σοβαρό εμπόδιο στην υιοθέτησή τους^{5,6,7}.

Σκοπός του άρθρου είναι η αναφορά αυτών των οδηγιών για τη διάδοσή τους και την ευρύτερη εφαρμογή τους.

Πρόληψη της πνευμονίας που σχετίζεται με τον αναπνευστήρα

Τα μέτρα ελέγχου της πνευμονίας του αναπνευστήρα αποσκοπούν στην πρόληψη του αποικισμού του αναπνευστικού συστήματος και του γαστρεντερικού σωλήνα και στην πρό-

ληψη των μικροεισορροφήσεων από το στοματοφάρυγγα και τον ανώτερο πεπτικό σωλήνα.

Το **σωστό πλύσιμο των χεριών** από τον έναν ασθενή στον άλλο και η σωστή χρήση των γαντιών παραμένει το πιο σημαντικό μέτρο πρόληψης για τους ασθενείς σε μηχανική υποστήριξη της αναπνοής. Η χρήση προστατευτικής ρόμπας δεν κρίνεται απαραίτητη ως μέτρο ρουτίνας, παρά μόνο εάν έχουν αναπτυχθεί ανθεκτικά μικρόβια¹.

Καθώς η πνευμονία σχετίζεται με τον αναπνευστήρα, μία στρατηγική που προτάθηκε είναι η **εφαρμογή μη επεμβατικού μηχανικού αερισμού (MEMA)** σε συγκεκριμένες ομάδες ασθενών. Ερευνητικά δεδομένα υποστηρίζουν πως ο MEMA συνοδεύεται από μείωση των ημερών μηχανικού αερισμού και της νοσηλείας στη ΜΕΘ σε ασθενείς με οξεία αναπνευστική ανεπάρκεια, ειδικά σε ασθενείς με παρόξυνση χρόνιας αποφρακτικής πνευμονοπάθειας (Χ.Α.Π.), με καρδιογενές οξύ πνευμονικό οίδημα, και σε ανοσοκατεσταλμένους ασθενείς^{3,8}.

Παρομοίως, η **καθημερινή εκτίμηση της ανάγκης καταστολής και της καταλληλότητας για απογαλακτισμό και αποσωλήνωση** συμβάλει να μειωθούν οι ημέρες παραμονής στον αναπνευστήρα και στη ΜΕΘ^{3,9}. Η καθημερινή, προγραμματισμένη και σε ασφαλές περιβάλλον, διακοπή της καταστολής επιτρέπει την αξιολόγηση της συνεργασίας του ασθενή και τη συμμετοχή του σε δοκιμασίες αυτόματης αναπνοής. Σε περιπτώσεις διακοπής της χορήγησης κατασταλτικών πρέπει να αναθεωρούνται και να καλύπτονται οι ανάγκες του ασθενή σε αναλγησία. Επίσης, η καθημερινή αξιολόγηση του διασωληνωμένου ασθενή για την ικανότητά του να αποσυνδεθεί από τον αναπνευστήρα, μειώνει τη διάρκεια του μηχανικού αερισμού και την επίπτωση της πνευμονίας του αναπνευστήρα^{1,3}.

Συστήνεται η **θέση του ασθενή να είναι ημικαθιστή με το ερεισίνωτο στις 30-45 μοίρες**^{3,10}. Με αυτόν τον τρόπο μειώνεται ο κίνδυνος γαστροοισοφαγικής παλινδρόμησης και εισρόφησης βακτηρίων από το στόμαχο στο τραχειοβρογχικό δέντρο. Η εφαρμογή αποκλειστικά αυτής της οδηγίας μείωσε την εμφάνιση της πνευμονίας από αναπνευστήρα κατά 34%¹¹. Ωστόσο, οι Van Nieuwenhoven et al, διαπίστωσαν πως η κλίση 45 μοιρών είναι δύσκολο να επιτευχθεί, και σε διασωληνωμένους ασθενείς σε διεντερική σίτιση, κλίση 30 μοιρών έχει παρόμοια επιτυχή αποτελέσματα¹².

Η συγκέντρωση των εκκρίσεων πάνω από το cuff του ενδοτραχειακού σωλήνα και διαφυγές αυτών γύρω από το cuff, ενοχοποιούνται για εισροφίσεις βακτηρίων από το στοματοφάρυγγα. **Η διατήρηση της πίεσης του cuff στους ενδοτραχειακούς σωλήνες υψηλού όγκου - χαμηλής πίεσης μεταξύ 20cmH₂O - 30 cmH₂O**, είναι κρίσιμης σημασίας για την πρόληψη σιωπηλών εισροφίσεων εκκρίσεων του στοματοφάρυγγα και εμφάνισης πνευμονίας του αναπνευστήρα^{3,13}. Η παρακολούθηση με ακρίβεια της πίεσης που επικρατεί στο cuff επιτυγχάνεται με τη χρήση καφόμετρου.

Η παροχέτευση των υπογλωττιδικών εν δυνάμει επιμολυσμένων στοματοφαρυγγικών εκκρίσεων πάνω από το cuff του ενδοτραχειακού σωλήνα μπορεί να προφυλάξουν από εισρόφηση, τον αποικισμό των κατώτερων αεραγωγών και επομένως της πνευμονίας. Η χρήση ενδοτραχειακών σωλήνων με πρόσθετο αυλό για συνεχή υπογλωττιδική αναρρόφηση των εκκρίσεων μπορεί να μειώσει την εμφάνιση της πνευμονίας του αναπνευστήρα κατά 50% με σημαντική μείωση της διάρκειας και του κόστους νοσηλείας^{3,14}.

Η μείωση του μικροβιακού πληθυσμού της στοματικής κοιλότητας, μπορεί να επιτευχθεί με μηχανικά και φαρμακευτικά μέσα³. Η μηχανική μέθοδος περιλαμβάνει τη χρήση οδοντόβουρτσας για την απομάκρυνση της οδοντικής πλάκας και παροχέτευση των εκκρίσεων με αναρρόφηση. Η φαρμακευτική μέθοδος αφορά στη χρήση αντιμικροβιακών παραγόντων. Συστήνεται **η χρήση διαλύματος ή πάστας χλωρεξιδίνης 1% ή 2%, δύο φορές ημερησίως**¹⁵. Η χλωρεξιδίνη μπορεί να αποικιστεί με λοιμώδεις οργανισμούς όπως η ψευδομονάδα εάν μολυνθεί λόγω απρόσεκτης χρήσης. Επομένως το σκεύασμα χλωρεξιδίνης πρέπει να είναι ατομικό για τον κάθε ασθενή και η χρήση τους πρέπει να γίνεται με καθαρά (όχι αποστειρωμένα) γάντια.

Έχει διερευνηθεί η αποτελεσματικότητα και άλλων παρεμβάσεων για την πρόληψη της πνευμονίας του αναπνευστήρα. Η εκλεκτική αποστείρωση του γαστρεντερικού σωλήνα με τοπικούς δρώντα μη απορροφήσιμα αντιβιοτικά οδήγησε σε μείωση της πνευμονίας από τον αναπνευστήρα χωρίς όμως επίδραση στην θνητότητα. Επιπρόσθετα, υπάρχει η επιφύλαξη για την ανάπτυξη αντοχής και επιλοίμωξης με gram θετικά βακτήρια^{3,16}. Ο μέγιστος χρόνος χρήσης του κυκλώματος ενός αναπνευστήρα δεν έχει καθοριστεί με σαφήνεια. Το CDC συστήνει πως το κύκλωμα του αναπνευστήρα δεν πρέπει να αλλάζεται συστηματικά συχνότερα από τις 48 ώρες¹. Δεν έχει παρατηρηθεί διαφορά στην εμφάνιση της πνευμονίας του αναπνευστήρα με τη χρήση κλειστών συστημάτων αναρρόφησης¹⁷. Είναι σημαντικό όμως να διασφαλίζεται η σωστή πρακτική αναρρόφησης με άσηπτη τεχνική και η χρήση στείρων διαλυμάτων για την έκπλυση των καθετήρων τραχειακής αναρρόφησης.

Συμπεράσματα

Οι προληπτικές στρατηγικές για την πνευμονία που σχετίζεται με τον αναπνευστήρα περιλαμβάνουν βασικά μέτρα που είναι εύκολο να εφαρμοστούν. Οι νοσηλευτές παίζουν ένα ρόλο κλειδί για την υιοθέτηση αυτών των μέτρων καθώς στην πλειονότητά τους εμπλέκονται στις διαδικασίες της καθημερινής νοσηλευτικής φροντίδας των ασθενών στη ΜΕΘ.

Σταφυλαράκη Μαρία Νοσηλεύτρια ΠΕ, Msc.
ΜΕΘ Γ.Ν. Σισμανόγλειο

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

1. Tablan OC, Anderson LJ, Besser R, et al. Guidelines for preventing health-care-associated pneumonia, 2003: recommendations of CDC and the Healthcare Infection Control Practices Advisory Committee. *MMWR Recomm Rep*. 2004;53(RR-3):1-36.
2. Safdar N, Dezfulian C, Collard HR, Saint S. Clinical and economic consequences of ventilator-associated pneumonia: a systematic review. *Crit Care Med*. 2005;33(10):2184-2193
3. Beth Augustyn. Ventilator-Associated Pneumonia: Risk Factors and Prevention. *Crit Care Nurse*. 2007;27: 32-39.
4. Ibrahim EH, Tracy L, Hill C, et al. The occurrence of ventilator-associated pneumonia in a community hospital: Risk factors and clinical outcomes. *Chest*. 120(2):555-561. August 2001.
5. Blot S., Labeau S., Vandijck D. M., Van Aken P. & Claes B.: Evidence-based guidelines for the prevention of ventilator-associated pneumonia. Results of a knowledge test among intensive care nurses. *Intensive Care Medicine*. 2007; 33:1463-67.
6. Labeau S., Vandijck D., Rello J., Adam S., Rosa A., Wenisch C., Backman C., Agbaht K., Csomos A., Seha M., Dimopoulos G., Vandewoude K.H., & Blot S.: Evidence-based guidelines for the prevention of ventilator-associated pneumonia: results of a knowledge test among European intensive care nurses. *Journal of Hospital Infection*. 2008; 70:180-185.
7. Labeau S., Blot S., Rello J.: Infection control in the ICU: The Nurse Perspective. *ICU Management*. 2009;9(4):39-41.
8. Garpestad E, Brennan J and Hill NS. Noninvasive Ventilation for Critical Care. *Chest* 2007; **132**: 711-720
9. Kress JP, Pohlman AS, O'Connor MF, Hall JB. Daily interruption of sedative infusions in critically ill patients undergoing mechanical ventilation. *N Engl J Med* 2000; **342**: 1471-1477.
10. Drakulovic MB, Torres, A, Bauer TT, et al. Supine body position as a risk factor for nosocomial pneumonia in mechanically ventilated patients: a randomised trial. *Lancet* 1999; **354**: 1851-1858.
11. AACN practice alert: ventilator-associated pneumonia. *AACN Clin Issues*. 2005;16(1)
12. Van Nieuwenhoven CA, Vandenbroucke-Grauls C, van Tiel FH, et al. Feasibility and effects of the semirecumbent position to prevent ventilator-associated pneumonia: a randomized study. *Critical Care Medicine* 2006; **34**: 396-402
13. Pfeifer LT, Orser L, Gefen C, McGuinness R, Hannon CV. Preventing ventilator associated pneumonia: what all nurses should know. *Am J Nurs*. 2001; 101(8): 24AA- 24GG.
14. Dezfulian C. Shojania K, Collard HR, et al. Subglottic secretion drainage for preventing ventilator-associated pneumonia: a meta-analysis. *The American Journal of Medicine* 2005; **118**: 11-18
15. Maciej PC and Safdar N. Topical chlorhexidine for prevention of ventilator-associated pneumonia: A metaanalysis. *Critical Care Medicine* 2007; **35**: 595-602
16. Liberati A, D'Amico R, Pifferi, Torri V, Brazzi L. Antibiotic prophylaxis to reduce respiratory tract infections and mortality in adults receiving intensive care. *Cochrane Database of Systematic Reviews* 2004, Issue 1. Art. No.: CD000022. DOI: 10.1002/14651858.CD000022.pub2.
17. Zeitoun SS, de Barros AL, Diccini S. A prospective, randomized study of ventilator-associated pneumonia in patients using a closed vs open suction system. *J Clin Nurs*. 2003; 12(4): 484-489.

ΕΚΘΕΣΗ ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΟΥ ΕΣΝΕ

ΑΠΟ 1-1-2009 ΕΩΣ 31-12-2009

(συνέχεια)

ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ

Ο **Δημ. Παπαγεωργίου**, μέλους του Δ.Σ. του ΕΣΝΕ εξελέγει στο ΔΣ της European Oncology Nursing Society (EONS), στις εκλογές που πραγματοποιήθηκαν στην τελευταία Γενική Συνέλευση της EONS, την Τρίτη 22 Σεπτεμβρίου 2009 στο Βερολίνο, στα πλαίσια του 13ου Πανευρωπαϊκού Συνεδρίου Ογκολογίας (ECCO).

Το **βραβείο καλύτερης ελεύθερης ανακοίνωσης** πήρε η μελέτη που πραγματοποιήθηκε από τον **Τομέα Επείγουσας και Εντατικής Νοσηλευτικής του ΕΣΝΕ**, το **Τμήμα Νοσηλευτικής του Πανεπιστημίου Αθηνών** και την **European Federation of Critical Care Nursing associations (EfCCNa)** σε διεθνές συνέδριο στην Ιταλία

ΕΚΠΡΟΣΩΠΗΣΕΙΣ

Ο ΕΣΝΕ εκπροσώπησε την EFN στο **2ο Συμπόσιο του WENR** και στην **Συντονιστική Συνάντηση του EUNetPaS (Patient Safety)** στην Αθήνα, διοργανώσεις με διεθνή συμμετοχή.

ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ ΕΣΝΕ ΣΕ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟΥΣ/ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥΣ

Ο ΕΣΝΕ συμμετείχε στο **24th Quadrennial Congress of the International Council of Nurses (ICN)**, που πραγματοποιήθηκε στο Durban, Νότια Αφρική, από 27 Ιουνίου έως 4 Ιουλίου 2009. Στόχος του συνεδρίου ήταν η ανάδειξη του σημαντικού και ηγετικού ρόλου της νοσηλευτικής στην προσπάθεια για υγιέστερα έθνη, συνέβαλλε στην πρόσβαση και τη διάδοση της νοσηλευτικής γνώσης και συγκέντρωσε περισσότερους από 5.000 νοσηλευτές από 134 χώρες.

Ο ΕΣΝΕ συμμετείχε επίσης στη συνεδρίαση του **Συμβουλίου των Εθνικών αντιπροσώπων (CNR) - κυβερνών σώμα του ICN** που εστίασε τη συζήτησή του στο καταστατικό του ICN και στη διαδικασία εισόδου νέων μελών. Στα πλαίσια του Συμβουλίου των Εθνικών αντιπροσώπων έγιναν οι προγραμματισμένες εκλογές και εκλέχθηκε το νέο Διοικητικό Συμβούλιο του ICN με νέο Πρόεδρό του την κα **Rosemary Bryant** (Αυστραλία), σημαντική ηγέτης της νοσηλευτικής σε εθνικό και διεθνές επίπεδο και Βα Αντιπρόεδρος του ICN από το 2005 ως το 2009.

Ο Εθνικός Σύνδεσμος Νοσηλευτών Ελλάδος συμμετείχε στην 90η & 91η Γενική Συνέλευση της EFN, όπου τα μέλη συζήτησαν σημαντικά ζητήματα σχετικά με τις τρέχουσες δραστηριότητες όπως τη συνεργασία EFN με το ICN και άλλα θέματα του EFN. Ο Εθνικός Σύνδεσμος Νοσηλευτών Ελλάδος συμμετείχε ενεργά στην **Ομάδα Εργασίας για τα Επαγγελματικά και Εκπαιδευτικά Νοσηλευτικά θέματα**, τα αποτελέσματα της οποίας ενσωματώθηκαν στις αποφάσεις του EFN και θα σταλούν στα αρμόδια όργανα της ΕΕ, προκειμένου να αποτελέσουν χρήσιμες πληροφορίες στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή όταν αυτή λαμβάνει αποφάσεις και εισηγείται νομοθεσία επί νοσηλευτικών θεμάτων.

Το EFN οργάνωσε συνάντηση, στις 26 Ιανουαρίου 2009, στην οποία συμμετείχε ενεργά ο ΕΣΝΕ, με εμπειρογνώμονες των μελών του στην εκπαίδευση, για να συζητήσει την εφαρμογή των δηλώσεων πολιτικής και θέσης του EFN στις συμπράξεις μεταξύ της Οδηγίας 36, της Μπολόνιας, και του ευρωπαϊκού πλαισίου προσόντων (EQF) - (EFN Policy & Position Statements on Synergies between Directive 36, Bologna, and European Qualifications Framework (EQF)).

Οι εμπειρογνώμονες εστίασαν κυρίως στις προκλήσεις γύρω από την Οδηγία 36 και την έλλειψη σύμπραξης στη Μπολόνια και το ευρωπαϊκό πλαίσιο προσόντων (EQF) και κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι υπάρχει ασυμβίβαστο μεταξύ των αναφερόμενων στην Οδηγία 36 ωρών εκπαίδευσης των νοσηλευτών και των ECTS (European Credit Transfer and Accumulation System), και ότι καμία έγκυρη και αξιόπιστη μέτρηση των νοσηλευτικών ικανοτήτων δεν υπάρχει.

Επίσης επισήμαναν ότι οι κλινικές δεξιότητες δεν μπορούν να χωριστούν από το ακαδημαϊκό επίπεδο γνώσεων και ότι απαιτείται ένα ενιαίο ευρωπαϊκό επίπεδο νοσηλευτών, που θα βελτίωνε την φροντίδα υγείας των ασθενών και θα διευκόλυε τη στρατολόγηση και τη διατήρηση του νοσηλευτικού προσωπικού, αλλά μπορεί να μην είναι αρκετό λαμβάνοντας υπόψη την έλλειψη νοσηλευτών.

Συμμετοχή ΕΣΝΕ στην 13^η Ετήσια Συνάντηση WHO & EFNMA & συμμετοχή σε workgroup

Συμμετοχή Παιδιατρικού Τομέα ΕΣΝΕ στην 13^η & 14^η Συνάντηση της Ένωσης Παιδιατρικών Νοσηλευτών Ευρώπης (PNAE)

Συμμετοχή Τομέα Κοινωνικής Νοσηλευτικής - ΠΦΥ στις συναντήσεις της Ομοσπονδίας Νοσηλευτών Υγιεινής της εργασίας στην ΕΕ (FONEU) τον Μάιο και τον Οκτώβριο του 2009

Συμμετοχή στην 2η συνάντηση των Ομάδων Εργασίας του FINE (Ευρωπαϊκής Ομοσπονδίας Νοσηλευτών Εκπαίδευσης), με τίτλο: «Ταυτοποιώντας και μετρώντας την βέλτιστη πρακτική για την ποιότητα και την καινοτομία στην Εκπαίδευση των Νοσηλευτών στην Ευρώπη: πως την γνωρίζουμε και πως μπορούμε να την υποστηρίξουμε;»

Στην συνάντηση συμμετείχαν 45 Νοσηλευτές από χώρες-μέλη του FINE. Οι συμμετέχοντες στις Ομάδες Εργασίας, αντάλλαξαν απόψεις σχετικά με τον προσδιορισμό των standards για την «βέλτιστη πρακτική» στην νοσηλευτική εκπαίδευση, μέσα στα πλαίσια της ανάπτυξης προγράμματος σπουδών, την αξιολόγηση των φορέων εκπαίδευσης και της αξιοπιστίας τους, τις παιδαγωγικές μεθόδους που πρέπει να εφαρμόζονται στην διδασκαλία, καθώς και τις δεξιότητες και την επάρκεια στην κλινική εκπαίδευση.

Συζητήθηκε η αναγκαιότητα της συμμετοχής των ασθενών και των σπουδαστών στην διαμόρφωση των εκπαιδευτικών προγραμμάτων Νοσηλευτικής, καθώς και η διαμόρφωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας με τρόπο που να προάγει την κριτική ικανότητα και την δυνατότητα λήψης αποφάσεων από τους φοιτητές. Στα πλαίσια της «βέλτιστης πρακτικής» στην εκπαίδευση των Νοσηλευτών, **η αναλογία κλινικών εκπαιδευτών / φοιτητές πρέπει να είναι 1 κλινικός εκπαιδευτής για 8 φοιτητές, οι δε κλινικοί εκπαιδευτές να διαθέτουν κλινική εμπειρία και να συμμετέχουν κατά το 25% του εργασιακού τους χρόνου στην κλινική πρα-**

ΚΤΙΚΗ. Τέλος, υπερτονίστηκε η εναρμόνιση των εκπαιδευτικών προγραμμάτων με την «Διαδικασία της Bologna» και την

Από το FINE, έγινε πρόταση συμμετοχής των Σχολών Νοσηλευτικής της Ελλάδας, για ανταλλαγή φοιτητών και καθηγητών μέσω των προγραμμάτων «Erasmus» και «Leonardo» αντίστοιχα, καθώς και συμμετοχής τους σε άλλα ευρωπαϊκά νοσηλευτικά προγράμματα. Στην συνάντηση, ο ΕΣΝΕ εκπροσωπήθηκε από μέλος του ΔΣ και μέλος του Τομέα Εκπαίδευσης του ΕΣΝΕ.

Συμμετοχή ΕΣΝΕ στο 16ο Παγκύπριο Συνέδριο του Παγκύπριου Συνδέσμου Νοσηλευτών & Μαιών (ΠΑ.ΣΥ.Ν.Μ.)

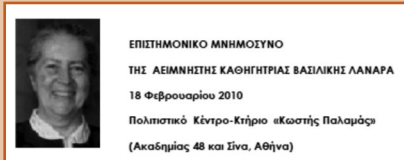
ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ ΣΤΟΝ ΕΣΝΕ

Στις 07/10/2009 επισκέφθηκε τα γραφεία του ΕΣΝΕ ο εκπρόσωπος του International Council of Nurses (ICN), **Dr. Tesfamicael Ghebrehiwet**, Consultant, Nursing & Health Policy στο ICN, μετά από επιθυμία του ιδίου. Υπήρξε επικοινωνιακή συζήτηση και ενημέρωση για όλα τα νοσηλευτικά θέματα, ανταλλαγή απόψεων σε αυτά και επισφράγιση της μακροχρόνιας συνεργασίας μεταξύ του ICN και του ΕΣΝΕ. Ο εκπρόσωπος του ICN συμμετείχε στο 32nd Meeting του Workgroup of European Nurse Researchers (WENR) και στο 2nd Symposium του WENR που έλαβαν χώρα στην Αθήνα 8,9-10 Οκτωβρίου 2009, διοργανώσεις που φιλοξενήθηκαν από τον ΕΣΝΕ. Στις 13/10/2009 επισκέφθηκε τα γραφεία του ΕΣΝΕ ο φημισμένος καθηγητής στο Department of Nursing Administration, Graduate School of Medicine, The University of Tokyo, **Dr. Katsuya Kanda**. Στη συζήτηση που ακολούθησε υπήρξε ενημέρωση και ανταλλαγή απόψεων σε νοσηλευτικά θέματα κοινού ενδιαφέροντος. Ο ΕΣΝΕ συνεπής στους στόχους του επισφραγίζει για ακόμη μια φορά την διεθνή συμμετοχή του στις νοσηλευτικές εξελίξεις και υποστηρίζει τη διεθνή συνεργασία για νοσηλευτικά θέματα.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Επιστημονικό Μνημόσυνο της Αείμνηστης καθ. Βασ. Λανάρα Συνδιοργάνωση ΕΣΝΕ & Τμήματος Νοσηλευτικής ΕΚΠΑ.

Κοπή πίτας ΕΣΝΕ Κοπή πίτας Π.Τ. ΕΣΝΕ Θεσσαλονίκης.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΗΜΕΡΑ ΝΟΣΗΛΕΥΤΩΝ 2009

Ο Τομέας Κοινωνικής Νοσηλευτικής - ΠΦΥ επιμελήθηκε και μετέφρασε το κείμενο του ICN για την Παγκόσμια Ημέρα Νοσηλευτή 2009.

5^ο ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΣΥΜΠΟΣΙΟ

ΤΟΜΕΑ ΕΠΕΙΓΟΥΣΑΣ ΚΑΙ

ΕΝΤΑΤΙΚΗΣ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ

15-17 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ, ΚΑΣΤΟΡΙΑ

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Με ιδιαίτερη χαρά και τιμή σας ανακοινώνουμε τη διοργάνωση του **5^{ου} Επιστημονικού Συμποσίου** του Τομέα Επείγουσας και Εντατικής Νοσηλευτικής του ΕΣΝΕ που θα πραγματοποιηθεί στις 15 - 17 Οκτωβρίου 2010 στην πανέμορφη **Καστοριά**. Πρόκειται για ένα Επιστημονικό Συμπόσιο που αποτελεί θεσμό στα δρώμενα της Επείγουσας και Εντατικής Νοσηλευτικής της χώρας μας, το οποίο λαμβάνει χώρα κάθε διετία σε διαφορετικούς ελληνικούς προορισμούς.

Προκειμένου να καταρτιστεί έγκαιρα το επιστημονικό πρόγραμμα και να ετοιμαστεί CD Πρακτικών με τις περιλήψεις των εργασιών, σας αποστέλλουμε όλες τις απαραίτητες οδηγίες και πληροφορίες, πιστεύοντας στην ενεργό συμμετοχή σας σε αυτή τη σημαντική επιστημονική συνάντηση. Η θεματολογία του Συμποσίου αφορά ο,τιδήποτε σχετίζεται ή άπτεται της Επείγουσας και Εντατικής Νοσηλευτικής.

Με δεδομένο ότι στο Επιστημονικό Συμπόσιο του Τομέα Επείγουσας και Εντατικής Νοσηλευτικής (TEEN) συμμετέχουν κάθε φορά όλο και περισσότεροι νοσηλευτές και επαγγελματίες υγείας γενικότερα, ευελπιστούμε, μαζί με τη δική σας συμβολή, στη διοργάνωση ενός Συμποσίου που θα προσφέρει νέα γνώση, θα οδηγήσει σε σημαντικά συμπεράσματα για την άσκηση της Επείγουσας και Εντατικής Νοσηλευτικής, θα δρομολογήσει εξελίξεις στο πεδίο αυτό και θα μείνει αξέχαστο σε όλους μας!!!

Για όλα αυτά, σας περιμένουμε στις 15 - 17 Οκτωβρίου, στην Καστοριά!!!

Η Επιτροπή του TEEN

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΓΓΡΑΦΗ - ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ

ΕΩΣ 17 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2010			
Κόστος εγγραφής	Μέλη ΕΣΝΕ	Μη Μέλη ΕΣΝΕ	Φοιτητές - Σπουδαστές
	50 €	90 €	15 €

ΜΕΤΑ ΤΙΣ 17 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2010			
Κόστος εγγραφής	Μέλη ΕΣΝΕ	Μη Μέλη ΕΣΝΕ	Φοιτητές - Σπουδαστές
	70 €	110 €	25 €

Την εγγραφή σας στο Συμπόσιο μπορείτε να την πραγματοποιήσετε με:

1. Αποστολή ταχυδρομικής επιταγής στα γραφεία του ΕΣΝΕ στην οποία θα αναφέρονται τα στοιχεία σας και το ανάλογο ποσό.
2. Κατάθεση ανάλογου ποσού στην τράπεζα Alpha **Αρ. Λογαριασμού 112-00 2786 016900** και αποστολή με Fax της απόδειξης τραπεζικής κατάθεσης στο Fax του ΕΣΝΕ 210 7790360. **Επισημαίνουμε ότι, στην απόδειξη της τραπεζικής κατάθεσης στην αιτιολογία είναι απαραίτητο να συμπληρώνετε την ένδειξη «TEEN» και το Ονοματεπώνυμό σας.**
3. Άμεση εγγραφή στα Γραφεία του ΕΣΝΕ (εκτός της θερινής περιόδου 2 - 20 Αυγούστου), καθημερινά 09:00 - 16:00

Σε όλες τις ανωτέρω περιπτώσεις πρέπει να συμπληρώσετε την **αίτηση εγγραφής** με τα στοιχεία σας και να την αποστείλετε με e-mail στο **esne@esne.gr** ή στο Fax: 210 7790360 ή να την καταθέσετε στα γραφεία του ΕΣΝΕ.

Η αίτηση εγγραφής έχει αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του ΕΣΝΕ www.esne.gr.

ΟΔΗΓΙΕΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Η Φόρμα Υποβολής Περίληψης Εργασίας είναι διαθέσιμη στην ιστοσελίδα του ΕΣΝΕ (www.esne.gr)

Με δεδομένο ότι οι περιλήψεις εργασιών θα συμπεριληφθούν στο CD των Πρακτικών όπως ακριβώς έχουν υποβληθεί, παρακαλούνται οι συγγραφείς να ακολουθήσουν πιστά τις παρακάτω οδηγίες.

ΣΥΝΤΑΞΗ

1. Το κείμενο πρέπει να είναι δακτυλογραφημένο εντός του πλαισίου της φόρμας υποβολής περιλήψης εργασίας, με γραμματοσειρά 12 (cpi) σε μονό διάστημα και να μην υπερβαίνει τις 250 - 300 λέξεις. Η φόρμα υποβολής περιλήψης εργασίας διατίθεται ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα του ΕΣΝΕ (www.esne.gr)
2. Ο τίτλος της εργασίας να είναι γραμμένος με κεφαλαία γράμματα.
3. Τα ονόματα των συγγραφέων να είναι στην ονομαστική, με πεζά γράμματα και να αναφέρεται πρώτα το επώνυμο και στη συνέχεια το όνομα ολογράφως.
4. Να έχει υπογραμμιστεί το όνομα του συγγραφέα που θα παρουσιάσει την εργασία.
5. Κάτω από τα ονόματα των συγγραφέων σε παραπομπή (με αριθμό - δείκτη) πρέπει να αναφέρονται οι τίτλοι των συγγραφέων καθώς και ο εργασιακός χώρος προέλευσης. Η αρίθμηση θα πρέπει να αναγράφεται επίσης με δείκτη στο όνομα του συγγραφέα που αντιστοιχεί.

Παράδειγμα:

Καλαφάτη Μαρία¹, Γιάκης Νικόλαος²

¹Νοσηλεύτρια ΠΕ, MSc, PhD, Πανεπιστήμιο Αθηνών

²Νοσηλεύτρια ΤΕ, MSc, Χειρουργική ΜΕΘ Τραύματος ΓΝΑ «Ιπποκράτειο»

6. Ανάμεσα στον τίτλο, τα ονόματα, το κέντρο προέλευσης και το κείμενο να υπάρχει μονό κενό διάστημα.
7. Στην Ανασκόπηση δεν πρέπει να συμμετέχουν πάνω από δύο (2) συγγραφείς ενώ για την Ερευνητική Εργασία ο αριθμός των συγγραφέων δεν πρέπει να υπερβαίνει τους έξι (6).
8. Η περιλήψη της εργασίας να έχει τη δομή: Εισαγωγή - Σκοπός - Υλικό & Μέθοδος - Αποτελέσματα - Συμπεράσματα.

Οδηγίες διαμόρφωσης Ελεύθερης ή Αναρτημένης Ανακοίνωσης που αναφέρεται σε ερευνητική μελέτη:

- **Εισαγωγή:** περιλαμβάνει 3-5 σειρές στις οποίες δίνονται πληροφορίες για τη διεθνή σημαντικότητα της μελέτης καθώς και απαραίτητες πληροφορίες για την κατανόησή της
- **Σκοπός:** αναφέρεται ο σκοπός της μελέτης
- **Μέθοδος:** περιγραφή του υλικού της μελέτης και της ερευνητικής μεθοδολογίας που χρησιμοποιήθηκε
- **Αποτελέσματα:** Αναφορά των σημαντικότερων αποτελεσμάτων της μελέτης. Μπορούν να παρατεθεί επιπλέον ένας πίνακας ή γράφημα. Για κάθε συμβολισμό - σύμβολο που χρησιμοποιείται θα πρέπει να υπάρξει διευκρινιστική επισήμανση για την επεξήγησή του
- **Συμπεράσματα:** θα πρέπει να περιλαμβάνουν το μεγαλύτερο μέρος γραπτού κειμένου. Να είναι κατανοητά και να αναφέρεται η προσφορά της συγκεκριμένης μελέτη στην ευρύτερη νοσηλευτική κοινότητα.

Οδηγίες διαμόρφωσης Ελεύθερης ή Αναρτημένης Ανακοίνωσης που αναφέρεται σε βιβλιογραφική ανασκόπηση:

- **Εισαγωγή:** περιλαμβάνει 4-6 σειρές στις οποίες δίνονται πληροφορίες για τη διεθνή σημαντικότητα της μελέτης του αναφερόμενου αντικειμένου.
- **Σκοπός:** αναφέρεται ο σκοπός της βιβλιογραφικής αναζήτησης
- **Μέθοδος:** περιγραφή μεθοδολογίας που χρησιμοποιήθηκε για την ανεύρεση των βιβλιογραφικών παραπομπών. Αναφέρονται οι βιβλιογραφικές βάσεις που ο συγγραφέας ανέτρεξε.
- **Αποτελέσματα:** θα πρέπει να παρουσιαστούν τα αποτελέσματα των μελετών ή των ανασκοπικών αναφορών που βρέθηκαν στη διεθνή βιβλιογραφία. Αναφέρατε αναλυτικά το

πλήθος των άρθρων που βρήκατε, ο λόγος που επιλέχθηκαν τα συγκεκριμένα άρθρα που χρησιμοποιήθηκαν και γιατί απορρίφθηκαν κάποια άλλα.

- **Συμπεράσματα:** θα πρέπει να περιλαμβάνουν το μεγαλύτερο μέρος γραπτού κειμένου στην αναρτημένη ανακοίνωση. Να αναφέρεται κατανοητά η προσφορά της συγκεκριμένης βιβλιογραφικής μελέτη στην ευρύτερη νοσηλευτική κοινότητα.
9. Είναι απαραίτητο να δηλωθεί η κατηγορία της εργασίας (έρευνα ή ανασκόπηση) και ο τρόπος παρουσίασης (ελεύθερη ή αναρτημένη ανακοίνωση) στον προβλεπόμενο χώρο της φόρμας υποβολής περιλήψης εργασίας.
  10. Οι συγγραφείς παρακαλούνται να δηλώσουν ρητώς αν επιθυμούν το πόνημά τους να συμπεριληφθεί στις προς βράβευση εργασίες. Καταληκτική ημερομηνία για την αποστολή του πλήρους κειμένου της προς βράβευση εργασίας είναι η **21^η Σεπτεμβρίου 2010**.
  11. Μετά την παραλαβή της εργασίας τυχόν αλλαγές, προσθήκες ή διορθώσεις δε θα γίνονται δεκτές.
  12. Περιλήψεις εργασιών χωρίς επαρκή στοιχεία ή με φράσεις όπως «τα αποτελέσματα θα συζητηθούν» ή «θα παρουσιαστούν τα δεδομένα» κλπ. δε θα γίνονται δεκτές.

ΥΠΟΒΟΛΗ ΠΕΡΙΛΗΨΕΩΝ

1. Οι συγγραφείς μπορούν να υποβάλλουν τις περιλήψεις μόνο ηλεκτρονικά στο email του ΕΣΝΕ (esne@esne.gr).
2. Η περιλήψη να αποστέλλεται ως επισυναπτόμενο αρχείο (word) το οποίο θα φέρει ως ονομασία το επώνυμο του ομιλητή.
3. Στο θέμα του email να αναγράφεται η ένδειξη «5ο Συμπόσιο TEEN».
4. Η Γραμματεία του ΕΣΝΕ και η Επιτροπή του TEEN θα είναι στη διάθεσή σας για οποιαδήποτε πληροφορία.

Περιλήψεις εργασιών που αποστέλλονται με fax δε θα γίνονται δεκτές.

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Οι περιλήψεις που θα υποβληθούν μετά την λήξη της προθεσμίας υποβολής δεν θα γίνουν δεκτές.
2. Για την υποβολή περιλήψης είναι απαραίτητη η καταβολή του δικαιώματος συμμετοχής τουλάχιστον από τον ομιλητή.
3. Κάθε συγγραφέας έχει το δικαίωμα παρουσίασης το πολύ δύο (2) εργασιών, ενώ μπορεί να συμμετέχει σε περισσότερες.
4. Μετά την παραλαβή της περιλήψης της εργασίας σας από την Γραμματεία του ΕΣΝΕ θα λάβετε ηλεκτρονικά, βεβαίωση παραλαβής. Σε περίπτωση που δεν έχετε τη σχετική επιβεβαίωση εντός επτά (7) ημερών από την ημερομηνία αποστολής, παρακαλούμε να επικοινωνήσετε με την Γραμματεία του ΕΣΝΕ (τηλ. 210 7702861, 210 7485307).
5. Η αλληλογραφία θα γίνεται μόνο μέσω του e-mail απ' όπου εστάλη η περιλήψη. Παρακαλούμε να ελέγχετε συχνά το e-mail σας.
6. Τα αποτελέσματα αξιολόγησης των περιλήψεων θα αποσταλούν στους υπευθύνους για την αλληλογραφία συγγραφείς έως τις **13 Σεπτεμβρίου 2010**.
7. Οι συγγραφείς μπορούν να υποδείξουν την προτίμησή τους για τον τρόπο παρουσίασης της εργασίας τους συμπληρώνοντας το αντίστοιχο πεδίο στη φόρμα υποβολής περιλήψης εργασίας. Η αξιολόγηση ωστόσο των εργασιών θα γίνει από την Επιστημονική Επιτροπή, η οποία θα λάβει και την τελική απόφαση για τον τρόπο παρουσιάσής τους.
8. Σε περίπτωση ταυτόχρονης - διπλής προβολής πρέπει να ενημερωθεί η Γραμματεία του ΕΣΝΕ, μαζί με την υποβολή της περιλήψης.

Λήξη προθεσμίας υποβολής εργασιών: 27 Αυγούστου 2010
Διεύθυνση ηλεκτρονικής υποβολής εργασιών: esne@esne.gr

**ΕΘΝΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ
ΝΟΣΗΛΕΥΤΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ**

ΤΟΜΕΑΣ ΕΠΕΙΓΟΥΣΑΣ ΚΑΙ ΕΝΤΑΤΙΚΗΣ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ

5^ο Συμπόσιο
Τομέα Επείγουσας & Εντατικής Νοσηλευτικής

15 - 17 Οκτωβρίου 2010
Καστοριά

*«Αναμνηση» - Χ. Λαός, 1976
Σύλληψ. Κ. Λαγανά
CD Ηλεκτρονική Παραγωγή Ηλεκτρονικής Σχεδιαστικής
Μάιος 2007*

Πληροφορίες: Γραμματεία ΕΣΝΕ, τηλ. 210 7702861, www.esne.gr

ΣΗΜΕΙΩΣΗ ΤΟΥ ΕΚΔΟΤΗ:

**ΤΟ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΕΙΝΑΙ ΕΝΤΥΠΟ ΠΟΛΥΣΥΛΛΕΚΤΙΚΟ.
ΦΙΛΟΔΟΣΕΙ ΝΑ ΦΙΛΟΞΕΝΗΣΕΙ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΑΠΟΦΕΙΣ
ΚΑΙ ΘΕΣΕΙΣ. ΤΑ ΑΡΘΡΑ ΕΙΝΑΙ ΕΝΥΠΟΓΡΑΦΑ.
ΓΙΑ ΚΑΘΕ ΑΡΘΡΟ ΤΗΝ ΕΥΘΥΝΗ ΦΕΡΕΙ Ο ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ
ΚΑΙ ΟΧΙ ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΕΣΝΕ.**

Παρακαλούνται τα μέλη που επιθυμούν να ενημερώνονται ηλεκτρονικά να γνωστοποιήσουν στη Γραμματεία του ΕΣΝΕ το email τους.

**ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΕΣΝΕ
2008 - 2012**

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:
ΕΛΕΝΗ ΚΥΡΙΤΣΗ-ΚΟΥΚΟΥΛΑΡΗ

Α' ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ:
ΗΡΩ ΜΠΡΟΚΑΛΑΚΗ-ΠΑΝΑΝΟΥΔΑΚΗ

Β' ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ:
ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΠΙΑΒΑΣΟΠΟΥΛΟΣ

ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:
ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΔΟΥΣΗΣ

ΤΑΜΙΑΣ:
ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΜΑΤΖΙΟΥ-ΜΕΓΑΠΑΝΟΥ

ΚΟΣΜΗΤΟΡΑΣ:
ΜΑΡΙΑ ΤΣΕΡΩΝΗ

ΜΕΛΗ:
ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΕΛΛΗΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΝΑΚΑΚΗΣ
ΚΑΛΛΙΟΠΗ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

«ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ»

ΚΩΔΙΚΟΣ: 2533
ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ
ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΝΟΣΗΛΕΥΤΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΠΥΡΓΟΣ ΑΘΗΝΩΝ Γ' ΚΤΙΡΙΟ, ΑΘΗΝΑ 115 27
Τηλ.: 210 77.02.861, Fax: 210 77.90.360
e-mail: esne@esne.gr www.esne.gr

ΕΚΔΟΤΗΣ:
ΕΛΕΝΗ ΚΥΡΙΤΣΗ

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:
Ε. ΠΙΑΒΑΣΟΠΟΥΛΟΣ, Α. ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ,
Δ. ΔΗΜΗΤΡΕΛΛΗΣ, Ε. ΔΟΥΣΗΣ,
Β. ΜΑΤΖΙΟΥ-ΜΕΓΑΠΑΝΟΥ,
Η. ΜΠΡΟΚΑΛΑΚΗ-ΠΑΝΑΝΟΥΔΑΚΗ,
Κ. ΝΑΚΑΚΗΣ, Κ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ,
Δ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ, Μ. ΤΣΕΡΩΝΗ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ:
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ - ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΕΚΔΟΣΗΣ:
ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ Α.Β.Ε.Ε.
ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ-ΧΩΡΟΣΥΝΘΕΣΕΙΣ-ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ
ΑΣΚΛΗΠΙΟΥ 80,
Τηλ.: 210 36.24.728, 210 36.01.605
info@papanikolaou.gr, www.papanikolaou.gr

**ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΑΛΛΑΓΗΣ
ΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ
ΣΑΣ ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΜΕ
ΝΑ ΕΝΗΜΕΡΩΝΕΤΕ
ΕΓΚΑΙΡΩΣ ΤΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΤΟΥ ΕΣΝΕ ΣΤΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ:
210 77.02.861, 210 74.85.307
Ή ΣΤΟ FAX:
210 77.90.360**

ΣΥΝΔΡΟΜΗ

ΜΕΛΗ	ΕΤΗΣΙΑ	30€
	ΝΕΑ ΕΓΓΡΑΦΗ	36€
ΑΡΩΓΑ ΜΕΛΗ	ΕΤΗΣΙΑ	15€
	ΝΕΑ ΕΓΓΡΑΦΗ	18€

ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΕΣ 30€

Αρ. Λογαριασμού:
112-00-2786-016900, Alpha Bank,
Κατάστημα Πύργου Αθηνών.
(Να αποστέλλετε με fax αντίγραφο
της απόδειξης κατάθεσης)